

Türkiye'nin üç ülkeye
açılan penceresi:

İĞDIR



Türkiye'nin üç ülke ile sınırı bulunan tek ili konumundaki İğdir verimli toprakları ve gelecek vadeden sanayisi ile dikkat çekiyor. Anadolu'nun ikinci Çukurovası niteliğinde olan kent üç sınır kapısının aktif olarak kullanılamaması yüzünden ticaretten istediği payı ise alamıyor.



Üç sınır kapısından bir tek Dilucu Sınır Kapısı aktif olmasına rağmen Doğu Anadolu İhracatçılar Birliği'nin 2017 rakamlarına göre bölgede Elazığ'dan sonra en iyi ihracat rakamlarına sahip kent olan Iğdır, bölge ülkeleri ile ticareti artırarak, ülke ekonomisine katkıda bulunmayı hedefliyor. Iğdır Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Kamil Arslan da "Iğdır'ın Marka Kent olarak öne çıkması için üç sınır kapısının aktif olarak çalışması gerekmektedir. Bu sayede ilimiz, bölge ve ülke ekonomisinin kalkınmasına öncülük edecektir" diye konuşuyor.

Arslan, "Son olarak 23 ilde açıklanan Cazibe Merkezleri çağırısı ilimiz ve bölge için bir umut olmuştur. Halen hayata geçemeyen Cazibe Merkezleri projesini bölge halkı heyecanla beklemektedir. Bu bağlamda imtiyazlı teşvik uygulamaları ile harmanlanacak paketin bölgeye ve ilimize can suyu olacağı kanısındayım. Böylece ilimizdeki yatırım teşvik edici olup istihdam artacaktır" görüşlerini dile getiriyor.



“ÜÇ SINIR KAPISININ DA AKTİF OLARAK ÇALIŞMASI GEREKİYOR”



Iğdır Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Kamil Arslan “Iğdır’ın Marka Kent olarak öne çıkması için üç sınır kapısının aktif olarak çalışması gerekmektedir. Bu sayede ilimiz, bölge ve ülke ekonomisinin kalkınmasına öncülük edecektir” diye konuştu.

Iğdır Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Kamil Arslan, “Iğdır’ın stratejik konumu, ticaret kültürünün gelişmişliği, üniversitenin faaliyetleri, iklim ve toprak koşulları, gelişen imalat sanayi, enerji kaynaklarının gelişme potansiyeli ilimiz açısından önemlidir” dedi.

Iğdır Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Kamil Arslan sorularımızı yanıtladı.

Iğdır’ın ticari hayatı hakkında bilgi verebilir misiniz? Kentin en önemli sorununu öğrenebilir miyiz?

İran sınırında Borualan, Ermenistan sınırında Alican, Azerbaycan sınırında Dilucu sınır kapıları ile Türkiye’nin üç ülkeye açılan penceresi konumunda olan Iğdır ve çevresi, tarih boyunca birçok medeniyete de ev sahipliği yapmıştır. Bu özelliği günümüze kadar devam etmiş, demografik farklılığı mozaik etkisi yaparak, kentin bölgede pozitif farklılık göstermesini sağlamıştır. TÜİK’in 2015 İllerin Yaşam Endeksi güvenlik sıralamasına göre Türkiye’nin en doğusu olmasına rağmen en güvenilir 10 ili arasında yerini alması Iğdır’ın hakkında da olumlu bir imaj uyandırmaktadır. Huzur kenti olan Iğdır, İpek Yolu’nun önemli bir durağı olarak günümüzde ise Aras Nehri’nin suladığı Iğdır Ovası’yla Doğu Anadolu Bölgesi’ndeki en önemli tarım alanları arasında yer almaktadır.

“Türkiye’nin ikinci Çukurovası’yız”

Iğdır 118 bin 525 hektar tarım alanı ile de hepimizin coğrafya kitaplarından hatırladığı gibi Türkiye’nin ikinci Çukurovası

unvanını da taşımaktadır. Iğdır bu kadar stratejik bir yerde verimli topraklarıyla Türkiye’nin ikinci Çukurovası olmasına rağmen gereken yerde değildir.

2023 hedeflerimizin başında Iğdır’ın Marka Kent olarak öne çıkması için; üç sınır kapısının aktif çalışması ile ilimiz, bölgemiz ve ülke ekonomimizin kalkınmasına öncülük yapmak gelmektedir.

“Iğdır Organize Sanayi Bölgesi yatırımcıları bekliyor”

Yatırım, il ve bölge düzeyinde pozitif koşulların bir araya gelmesi neticesinde ortaya çıkan bir durumdur. Tıpkı bir zincir gibidir. Eğer zayıf halka olursa bir çok imkân ve potansiyel olsa da fazla bir gelişme imkânı sağlanamayacaktır. Iğdır için de geçmişten günümüze şartlar olumlu olarak teşekkül etmekte, zaman içerisinde özellikle yatırımcıya dönük olarak ilimizin alt yapı koşulları daha da ileriye taşınmaktadır.

OSB’nin yatırıma hazır hale gelmesi bölgede hammadde kaynaklarının işlenerek ihracata yönelimi açısından önemli bir aşamanın kaydedildiğini göstermektedir. Ayrıca ilimizde Şehit Bülent Aydın Havalimanı’nın faaliyet göstermesi yurt içi ulaşım olanaklarını artırmakla birlikte sınır ili olması nedeniyle İran ve Nahcivan’dan gelen turistlerin yurt içi transferlerine de aracılık etmektedir. Bu doğrultuda Iğdır’ın stratejik konumu, ticaret kültürünün gelişmişliği, üniversitenin faaliyetleri, iklim ve toprak koşulları, gelişen imalat sanayi, enerji kaynaklarının gelişme potansiyeli ilimiz açısından önemlidir.

Odamızın da yer aldığı müteşebbis heyeti ile Iğdır Organize Sanayi Bölgesi TRA-2 Bölgesi’nin en önde gelen organize bölgesi olmakla birlikte, 105 parselin 19 adeti üretimde olup 44 parsel ile ilgili proje ve inşaat çalışmaları devam etmektedir .

“Güneş enerjisinden elektrik üretimi için son derece uygun bir coğrafyaya sahibiz.”

Kars-Iğdır Bakü Tiflis Demiryolu Hatı'nın boşaltım merkezlerinin Iğdır OSB içerisinde geçmesi ve Odamızın girişimleri ile iç gümrüğün Iğdır OSB içerisinde yer alacak olması organize sanayi bölgesi için umut vericidir.

Dünyada bölge ve ülkeler tarih boyunca stratejik konumuyla dikkat çekmiştir. Bu doğrultuda değerlendirecek olursak Iğdır iklim özellikleri bakımından, Anadolu'nun Çukurovası niteliğinde olup Türkiye'nin üç ülke ile sınırı bulunan tek ili olma özelliğine sahiptir. Bu ülkeler Ermenistan, Azerbaycan ve İran'dır. Hali hazırda aktif olarak çalışan ve 2015 yılında TOBB tarafından modernize edilen ilin en güzel sınır kapısı olan Dilucu Sınır Kapısı faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu vesile ile Sayın TOBB Başkanımız M. Rifat Hisarcıklıoğlu ve TOBB Yönetim Kurulu'na kentim adına teşekkürlerimi iletmeyi bir borç bilirim.

Iğdır sınır ili olması hasebiyle önemli bir ulaşım koridoru üzerinde yer almaktadır. Iğdır-Nahçıvan ve Iğdır-Doğubayazıt yolları yoğun olarak kullanılmaktadır. Uygun iklimi nedeniyle yollar dört mevsim ulaşılabilir. Bu bağlamda Nahçıvan ve İran'dan gelen turistlerin alışveriş yapmaları ilimiz ekonomisine katkı sağlamaktadır. Dolayısıyla komşu ülkelerle kültürel bağları bulunan Iğdır, ticaret hacmini artırma potansiyeline sahiptir. Bu çerçevede değerlendirdiğimizde ilimiz önemli bir kavşak noktası olarak dikkat çekmekle birlikte ulusal ve uluslararası ulaşım ağına haizdir. Üç sınır kapısından tek Dilucu Sınır Kapısı aktif olmasına rağmen Doğu Anadolu İhracatçıları Birliği rakamlarına göre ilimiz bölgede 2017 verilerine göre Elazığ'dan sonra en iyi ihracat rakamlarına sahiptir. 1992 yılında il olan Iğdır, 2012 yılında ihracatını 105 milyon dolara kadar çıkarmıştır.

“Bölgenin en çok TIR filosuna sahip kentiz”

Lojistik sektöründe iyi bir yer edinmiş, bölgenin en çok TIR filosuna sahip ili olarak Odamız tarafından alındığı dönemde 15 Odada olan TIR karnesi verme yetkisini de almıştır. Ancak üç sınır kapımızın aktif kullanılamaması, sınır ticareti kapsamındaki imtiyazların artırılmaması gibi nedenlerle sınır ticareti gerilemiş ilimiz gereken payı alamamıştır.

Bizim gibi kalkınmada öncelikli sınır



“*İran'dan gelen turistlerin alışveriş yapmaları ekonomimize katkı sağlıyor.*”

illerinde sınır kapılarının aktif çalışması hem ilin hem ülkenin ekonomisi için önemlidir. 1983 yılından beri fiilen açık olmasına rağmen aktif kullanılmayan Borulan Sınır Kapısı ilimizin olmazsa olmazlarından. Çeşitli platformlarda İran tarafı ile bir araya gelmiş, Türk tarafının olumlu görüşü olmasına rağmen İran tarafının güvenlik gibi sebepleri ileri sürmesi nedeniyle Borulan Sınır Kapısı açılmamış ve ilimizin kayan yarası olmuştur.

“Teşvik sistemi firmalara önemli fırsatlar sağlıyor”

Iğdır, tarihte İpek Yolu'nun önemli bir durağı olarak Kafkasya, Orta Asya ve Türkiye Cumhuriyetleri'ne açılan bir yüzü olmuştur. İhracatımızın 2023 hedeflerine ulaşmasında aktif çalışan sınır kapılarının önemi tartışılmazdır. Bacasız fabrikalarımız olan sınır kapıları ilimizin kalkınmasında çok büyük önem arz etmektedir.

Teşvik, hibe veya destek veren kamu kurum ve kuruluşlarının faaliyetleri de bölgesel kalkınma aktörleri olarak önem arz etmektedir. Bu noktada Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren DAP, KOSGEB ve SERKA bölgede kalkınmaya dönük destekler vermekte ve ilimizde gerek kamu gerekse KOBİ düzeyinde bu desteklerden faydalanmak için azami gayret göstermektedir. Bunların yanı sıra 15 Haziran 2012 tarih ve 2012/3305 sayılı Bakanlar Ku-

rule Kararı ile yürürlüğe giren teşvik sistemi ilimizde yatırım yapacak firmalara önemli fırsatlar sağlamaktadır. Teşvikler kapsamında özellikle 6. Bölge teşviklerine (Iğdır kapsam dahilinde) değinmek istiyorum. Çünkü bölgesel teşviklerde en avantajlı imkânlar 6. Bölge teşvikleriyle sağlanmaktadır. Bunlar arasında vergi istisnası, gümrük vergisi muafiyeti, vergi indirimi, sigorta primi işveren hissesi desteği, gelir vergisi stopajı, sigorta primi işçi hissesi desteği, faiz desteği ve yatırım yeri tahsisini içeren destek unsurları mevcuttur. 2018 yılı itibarıyla değerlendirmek gerekirse geçen altı yıllık süre zarfında bilhassa bölgesel teşviklerin yatırımcıların ilgisini çektiğini ifade edebiliriz.

“Cazibe Merkezleri bölge için umut oldu”

Son olarak 23 ilde açıklanan Cazibe Merkezleri çağrısı ilimiz ve bölge için bir umut olmuştur. Halen hayata geçemeyen Cazibe Merkezleri projesini bölge halkı heyecanla beklemektedir. Bu bağlamda imtiyazlı teşvik uygulamaları ile harmanlanacak paketin bölgeye ve ilimize can suyu olacağı kanısındayım. Böylece ilimizdeki yatırım teşvik edici olup istihdam artacaktır.

Iğdır'da mevcut tarım ve imalata dayalı sanayi yatırımları olarak; yapı malzemeleri (Hazır beton, boya, yapı kimyasalları, PVC-ahşap kapı ve pencere, bims vb.), plastik, metal ürünler (çöp konteyneri, sac,



tarım aletleri, tel), asansör imalatı, deterjan gibi kimyasal ürünler, makine-teçhizat, gıda ve içecek (meyve suyu ve konsantresi, salça, konserve, ayran) alanlarda firmalar faaliyet göstermektedir. Bunların yanı sıra hazır giyim ve konfeksiyon da ilimizde önemli yatırım alanlarından birisidir. İlimizde OSB'nin alt yapı sorunları giderilmiş olup yatırımların daha da ivme kazanması öngörülmektedir. Bu anlamda BOTAŞ tarafından OSB'ye doğalgaz hattı çekilmiştir. Ayrıca yapılan çalışmalar neticesinde içme ve kullanma suyu deposu, kanalizasyon, güvenlik duvarı, güvenlik kamerası gibi olanaklar da sağlanmıştır.

“İğdir Üniversitesi ile işbirliği yapıyoruz”

İğdir'da iklim koşullarının uygun olmasından ötürü pamuk yetişebilir. Verimli tarım arazileri sayesinde İğdir Ovası'nda kayısı, kiraz, karpuz, domates gibi meyve ve sebze yetiştiriciliği yapılmaktadır. Özellikle pamuk ve kayısı il için bilinirliği yüksek ürünlerdir. Ancak bu farkındalığın artırılması gerektiğinin de bilincindeyiz. Bu nedenle Odamız birçok üründe coğrafi işaret çalışmalarına başlamıştır.

Üniversitelerin varlığı bir ili kendi iç dinamikleriyle harekete geçirmek açısından önemli argümanlardan birisidir. İğdir Üniversitesi 2008 yılında kurulmuş olup, İğdir'a 11 Km. mesafededir. Hali hazırda yedi

“ Teşvik sistemi ilimizde yatırım yapacak firmalara önemli fırsatlar sağlıyor.

fakültenin yanı sıra enstitüler ve yüksekokul, meslek yüksekokulları ile faaliyetlerini sürdürmektedir. Odamız ve İğdir Üniversitesi birçok etkinlik ve projede bir araya gelmiştir. Odamız lojistik sektörü ile ilgili olarak İğdir Üniversitesi ile yürütmüş olduğu Avrupa Birliği Projesi ile ilin lojistik sektöründeki personel açığına destek vermiş olup, 240 saat eğitim ile 100 adet ara eleman sektöre hazır hale getirilmiştir. Ayrıca TRA-2 Bölgesi'nin en fazla proje desteği alan Odamız projeler ile çeşitli konularda eğitim vermiş, üyelerimizin Endüstri 4.0'dan iletişim ve girişimcilik gibi çeşitli konularda üyelerimizin hizmetinde olmuştur.

“Oda olarak birçok ilke imza attık”

TRA-2 Bölgesi'nin ilk akredite Odası olup ilimiz adına farkındalık yaratıp İğdir'in Marka Kentler arasına girmesini hedeflemekteyiz. Bunu yapabilmemizin yolu ise İğdir'i tüm değerleriyle ifade etmek ile olacaktır. Buna ilk önce güçlü bir ticaret Odası ile başlanması gerektiği bilinciyle 2010 yılında 3001 metrekare üzerine inşaatına başlanan

beş kat ve 4 bin m2 kullanım alanı olan İğdir Ticaret ve Sanayi Odası hizmet binası çalışmalarını ile start verdik. 2012 yılından beri yeni lokasyonda ve görkemli bir Ticaret ve Sanayi Odası ile üyelerimize ve ilimize gelecek olan yatırımcılara ev sahipliği yapmanın haklı gururunu yaşamaktayız. Amacımız güçlü ve etkin Odasıyla İğdir'a yatırımları çekebilme. TOBB camiasının örnek binalarından olan Odamız, hizmet merkezi olarak görev yapmaktadır. Bünyesinde bulunan kurum ve kuruluşlar üyelerimizin birinci derecede ihtiyaç duyduğu kurumlar arasından seçilmiştir. Bölgenin 2008 yılından beri TS EN ISO 9001-2008/2015 belgesine ilk sahip olan Odamız 2017 yılında TS EN ISO 10002-2014 Belgesi ile yine bölgede bir ilke imza atmıştır. Odamız 300 kişilik konferans salonu 100 ve 50 kişilik toplantı salonları, 570 metrekarelik sergi salonu ile üyelerimiz için hazırlanmış üye ofisi ile bölgede farklı bir vizyonda hizmet vermektedir. İğdir'ın Marka Kent olması için sahip olduğu hazineleri iyi değerlendirmesi, bu değerleri iyi hizmet, yüksek kalite ve güven olgusu ile birleştirmesi gerekiyor.

“En fazla güneşlenme süresine sahip ikinci kentiz”

Dünya hızlı bir şekilde yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmektedir. İğdir, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın hazırladığı Güneş Enerjisi Potansiyeli Atlası'nda

Türkiye'nin en fazla güneşlenme süresine sahip ikinci ili olmasına rağmen ne yazık ki fizibil iller arasında gösterilmemiştir. Atlasın ağırlıklı olarak rakım ve enlem kıstaslarını dikkate alması ve meteorolojik değerleri (yağmurlu gün sayısı, kar kalınlığı vb.) çok fazla dikkate almadan hazırlanması nedeni ile genel olarak yüksek rakımlı ve güneyde yer alan iller söz konusu atlasla göre en fazla potansiyeli olan iller olmuştur. Bu sebepten ötürü Iğdır haritada düşük potansiyel anlamına gelen mavi renkle gösterilirken 1 MW üstü güneş enerjili elektrik santrali kurmak isteyen yatırımcılara da üretim lisansı verilen 38 il arasında maalesef yer almamıştır.

Odamız ve SERKA ortaklığında 2015 yılında "Meteorolojik Ölçüm ve FV Güneş Elektrikliği Yaygınlaşıyor Iğdır Yeşil Enerjiye Geçiyor" projesi ile ilimizde güneş enerjisi ve güneş enerjisi ile ilgili yatırımlarda farklılık yaratmış; akabinde SERKA tarafından 2016 yılında "Iğdır ve FV Güneş Elektrikliği Güneş İlk Iğdır'dan Doğar" adlı üç farklı iklim senaryosuna göre hazırlanan rapor ile Iğdır'ın potansiyelinin 1391 ile 1881 kWh/m²-yıl arasında değiştiği yaklaşık 10 farklı yöntemle tespit edilmiştir. Ortalama değer ise 1636 kWh/m²-yıl olarak tespit edilmiştir. Almanya'da 1350 kWh/m²-yıl değeri ile güneş enerjisi santrallerinin kurulduğu düşünülürse Iğdır'ın bu değerlerin çok üstünde olduğu görülmektedir. Iğdır, güneş enerjisinden elektrik üretimi için son derece uygun bir coğrafyaya sahiptir. Iğdır'ın düşük potansiyelli gösterilmesine karşı gerekli çalışmalar, rapor Türkçe ve

İngilizce hazırlanmış olup ilgili Bakanlıkların ve kurumların dikkatine sunulmuştur.

Bu raporun amacına ulaşması ilimizin yatırım envanteri açısından büyük önem arz etmektedir.

Coğrafi işaretli ürünler konusundaki çalışmalarınızı öğrenebilir miyiz?

Iğdır kayısı ile ilgili 01/11/2017 tarihli ve C2017/170 başvuru numaralı menşe adı olan Iğdır Kayısı, Türk Patent kurumu tarafından 02/05/2018 tarihinde 2018/28 sayılı resmi Türk Patent ve Marka kurumu Coğrafi İşaret ve Geleneksel Ürün bülten ile ilana çıkmıştır. Çok yakında Tescil Belgesi'ni alacağımız Iğdır Kayısı için Iğdır Belediyesi ile ortak protokol kapsamında Iğdır Kayısı'nın ilimizde yetiştirildiğine dair totemler yaptırılmış, Iğdır'a ilk defa gelen insanlarda bir farkındalık yaratılmaya çalışılmıştır. İlimizin yöresel yemekleri Taş Köfte'yi Odamız adına tescil ettirmiş, yine yöresel yemeklerimiz olan Bozbaş ve Omaç Aşı ile ilgili başvurularımız yapılmış, süreç takip altındadır. Odamız olarak uzun süredir ilimizde üretilmeyen 2016 yılından beri tekrar üretilmeye başlanan pamuk ile ilgili çalışmalara da önümüzdeki günlerde başlamayı hedeflemektedir. Ülkemiz için stratejik öneme sahip olan pamuğun yaygınlaştırılması hem ülkemiz hem de çiftçilerimiz için önemlidir.

"Pamuğun yaygınlaşması ile daha çok yatırımcı gelecek"

Iğdır'da pamuk üretiminin yaygınlaşması; pamuk ve tekstil sanayinin ilimize gelmesi ve istihdam demektir. Çünkü hammaddeyi

“ 23 ilde açıklanan Cazibe Merkezleri çağrısı ilimiz ve bölge için bir umut olmuştur. ”

bulan yatırımcı o hammaddeyi işlemek için fabrikasını kurarak istihdama katkı sağlayacaktır. Iğdır'da yetişen pamuk, lif bakımından kaliteli olduğundan pamuğu Iğdır Ovası'nda yaygınlaştırmamız ve yatırımcıların ilimize gelmesi için cazip bir rekolteye ulaşmamız yönünde Tarım İl Müdürlüğümüzün çalışmaları başlamış, Odamızın girişimleri ile Iğdır Pamuğu tescili çalışması yapılacaktır. Böylece 6. Bölge'deki tekstil desteği için ilimize yatırımcıların gelmesi sağlanacaktır.

Ayrıca TOBB Başkanımız Sayın M. Rifat Hisarcıkloğlu'nun Türkiye'nin başarı hikayelerinden biri olduğunu dile getirdiği YÖREX Fuarı'na her yıl katılarak ilimizin değerlerinde farkındalık yaratmayı başardık Anadolu'nun ruhunun sergilendiği YÖREX'de Odamız yöresel ürünleri tanıtmayı kendine misyon edinmiştir. Çeşitli platformlarda tanıtım çalışmalarına devam edecektir.

Cumhuriyet'in 100. yılı olan 2023 tarihinde nasıl bir kent hayal ediyorsunuz?

Ülkemizde huzurun, refahın ve zenginliğin arttığı günlerin olması hepimizin temennisidir. Iğdır olarak ekonomik ve sosyal alanda önemli bir Marka Kent olmak için çıktığımız bu yolda; ilimizin üç ülkeye özel durumunun hakkının verildiği, ekonomisi güçlü, refah düzeyi artmış Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün ilkelerine bağlı olarak, Hükümetimizin açıklamış olduğu 2023 hedefleri dahilinde sınır ili olarak çeşitli imtiyazlardan yararlanıp, Borualan Sınır Kapısı'nın aktif bir şekilde kullanıldığı, teşvik uygulamalarında bölgesel farklılıkların önde tutulduğu, bölge insanın yaşam standardının arttığı, yeni yatırım ve fabrikaların açıldığı, yenilenebilir enerji ile ilgili yatırımların olduğu bir il hayal ediyoruz.

Borualan Sınır Kapısı'nın açılması ile ilimiz özel idaresi ile projesini hazırladığımız TIR parkı projesinin hayata geçtiği, alışveriş merkezi ve fuar alanının açıldığı bir il olarak 2023 yılına hazır olmak Iğdır'ın ve Odamızın başlıca hedefleri arasındadır.

